

Fortidsmineforeningen, Os lokallag
Hesthaugen 36,
5209 Os

Os, 14.03.2018

Hordaland Fylkeskommune
Agnes Mowinckels gate 5
5008 Bergen

Søknad om tilskudd for skilting av kulturminner i Os sentrum

Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring ble stiftet i 1844 av norske kunstnere, som på studieturer i bygder og dalfører hadde «oppdaget» den norske kulturarven. De ville gjøre folk delaktige i sine oppdagelser og samtidig skape et forum for vern av vår fortid. De kjente malerne J.C. Dahl og Joachim Frich stod i spissen for etableringen.

Allerede et par år etter stiftelsen i 1844, begynte foreningen å erverve eiendommer, ved kjøp eller som gaver. Dette har den fortsatt med fram til i dag. Hensikten var - og er - å redde dem fra forfall eller riving. Slik har det seg at foreningen står som eier og forvalter av et førtitalls kulturminner rundt om i Norge, blant dem åtte stavkirker, fire steinkirker og fire klosterruiner fra middelalderen. Blandt eiendommene i Fortidsminneforeningens eie er også Ole Bull sin villa på Lysøyen. Denne ble gitt i gave Ole Bulls barnebarn, Sylvea Bull Curtis, til foreningen i 1974.

Istandsetting, vedlikehold og drift av eiendommene krever kreativitet, mannskap og midler og er en viktig del av foreningens virksomhet. Eiendommene er et felleseie som skaper samhold og holder liv i dugnadsånden.

H.M. Dronning Sonja er Fortidsminneforeningens høye beskytter. Kongehusets engasjement har gått i arv – allerede kong Oscar I (1844-59) viste foreningen denne ære.

Fortidsminneforeningen har ca. 7000 medlemmer, og er en landsomfattende organisasjon med kontor i så godt som alle fylker. Vårt mål er å være den ledende frivillige organisasjonen i det norske kulturminnevernet. Vi kjemper for at verdifulle kulturminner og kulturmiljøer skal bli tatt vare på for ettertiden.

Foreningen er en av landets eldste frivillige organisasjoner, og faktisk verdens eldste landsdekkende frivillige organisasjon som fortsatt er i drift.

Os lokallag

Os lokallag ble stiftet mars 2017. Vi er i oppstarten og har pr.dags dato 31 medlemmer. Vi har ambisjoner om å øke medlemsmassen og å utvikle lokallaget til å bli førende lokale kulturbærere, og formidlere.

Styret vedtok tidlig noen grunnleggende tema som Os Lokallag skal ha som arbeidsområder i tiden fremover. Disse temaene er:

1. Osbanegruppe. Stasjonsområdet og banetraséen som ligger i Os kommune.
2. Immateriell kulturarv, spesielt knyttet opp mot Oselvarverkstaden og Oselvaren.
3. Historiske/verneverdige hus på Os. Formidlingsprosjekt med plan om nettsted og plaketter med QR-kode, eventuelt ved bruk av Blå Skilt.
4. Glad i gamle hus – interesse for restaurering. Formidling av kompetanse og tilskuddsordninger for huseiere av gamle hus. Øvrig formidling av kulturminnevern og bygningsvern.

Styret har i løpet av dets første år vært innom alle disse temaene både som saker på styremøtene, men også ved konkrete arrangementer eller øvrige samarbeidsprosjekter.

Os Lokallag hadde et produktivt første år.

Det ble i mars tatt kontakt med Oselvarlaget og Oselvarverkstaden, og deretter ble det etablert et samarbeidsfora med formål om å gjøre oselveren mer kjent både med tanke på båten sin historie, bygging og bruk. Gruppen har hatt møter. Det har vært holdt to kurskvelder med informasjon om båten sin historie og bygging med formål å få flere formidlere, og det er startet et samarbeid med Barnas Turlag for at de yngste skal bli kjent med bruk av båten.

Den 27. september tok laget for seg søknadsmuligheter for huseiere, og avholdt et svært vellykket kveldsseminar i "Hvordan søke midler til restaurering" med rundt 30 engasjerte deltakere. Vi fikk besøk fra en representant fra både Kulturminnefondet og Hordaland fylkeskommune som informerte om tilskuddsordninger der, samt at Fortidsminneforeningen selv, ved varamedlem Gøril Nordtvedt, informerte om øvrige aktuelle tilskuddsordninger som Kulturminner for Alle, Ta et Tak! og Stiftelsen UNI. Lokallagets Facebookside ble opprettet kort tid etter dette arrangementet, blant annet for å ha et felles forum for å opprettholde kontakten etter seminaret.

Det er vel verdt å nevne at Hordaland avdeling i oktober var vertskap for Fortidsminneforeningens Inspirasjons- og Nettverksseminar, hvor styreleder også deltok. Flere av deltakerne fra kveldsseminaret i september deltok også på Inspirasjons- og Nettverksseminaret.

Dette er kun noen av aktivitetene lokallaget har hatt siden oppstart våren 2017.

Som man kan se er det høy aktivitet, og gjennomføringsevnen er så absolutt tilstede.

Vi vil med dette søke midler for å sparke i gangdet tredje punktet styret har vedtatt som arbeidsområde:

- Historiske/verneverdige hus på Os. Formidlingsprosjekt av historiske verneverdige hus på Os ved hjelp av blå emalje skilt, plan om nettsted og plaketter med QR-kode. Fokusområde er Os sentrum.

Om prosjektet:

Sentrum rommer en rik og mangfoldig historie. Når man vandrer i området omgitt av kulturhistoriske skatter – synlige så vel som skjulte – slår det en at disse ikke kommer tydeligere frem i lyset. Disse er ikke bare vår identitet og historie, men også enestående lokale ressurser.

Prosjektet handler om å få disse ressursene frem i lyset, markere dem med blå emalje skilt, slike som man ser i byer i inn og utland, og slik formidle kulturminnet til innbyggere såvel som turister.

Skiltene vil også bli supplementert med QR-kode skilt, som vil lede den leselystne inn på et nettsted, hvor vedkommende kan lese mer om kulturskatten de har stoppet opp ved.

Når vi har fått opp mange nok skilt, vil man ytterligere kunne supplere med fargekoder og kart via nettsted, for å slik kunne lede den interesserte videre til neste kulturminnet under samme kategori.

Et eksempel på dette vil være historiske krigsminner, som kanskje vil bli kodet under fargen gul, vedkommende vil da bli ledet på en ferd som vil ta hen på en runde som viser nettopp, historiske krigsminner. Dette vil da danne en kulturløype.

Oslo Byes Vel har et skiltprogram for hele landet, skilt er nå montert fra Hammerfest i nord til Kristiansand i sør, og Fortidsminneforeningen lokallag vil i samarbeid med Oslo Byes Vel, få laget skilt, og starte arbeidet med å dra våre lokale kulturminner frem i lyset.

Kriteriene for skilting er at stedet er knyttet til en betydningsfull person, en historisk begivenhet eller virksomhet – eller at objektets alder er bemerkelsesverdig. Det settes ikke opp skilt over nålevende personer. Et kulturhistorisk skilt skal fortelle historien der den hendte i kortform. Teksten skal gi en kort og konsis informasjon om det som er overskriften på skiltet. Det må også gjerne skape nysgjerrighet og interesse for å søke mer informasjon om temaet. Oslo Byes Vel hjelper oss med å kvalitetssikre teksten i forhold til innhold og skiltenes grammatikalske kortform.

Sammen jobber vi med tekst og innhold fram til man kan ”godkjenne” skiltet. Deretter sendes skiltet/skiltene til produksjon.

Skiltene er priset ut fra hvor mange skilt man setter i samme bestilling. Det er samme pris uavhengig av størrelsen man velger.

1 eller 2 skilt: kr 7500 per skilt

3 eller 4 skilt: kr 6500 per skilt

5 eller flere skilt: kr 5500 per skilt

Det tilkommer 25 % merverdiavgift. Prisene inkluderer foruten selve produksjonen, hjelp til tekstutforming og redigering, utforming av skiltutkast, samt frakt fram til adresse og administrasjon.

Formålet med skiltet er å formidle historie til allmenheten. Det bør derfor være montert på en slik måte at det lett kan ses og leses av forbipasserende uten å måtte gå inn på privat område.

Skiltet må monteres i en slik høyde at en voksen person ikke kan nå det ved å rekke opp hånden. Unngå montering på porter og gjerder, steder hvor det er lett å skade skiltet. Dette for å hindre tyveri og hærværk.

Skiltene kommer i to størrelser
(bredde x høyde).

46,5 cm x 40,8 cm

36,0 cm x 31,7 cm

Med tanke på mengde innhold og lesbarhet, anbefales den største størrelsen. Den mindre størrelsen anbefales brukt på mindre bygg/objekter eller når man skilter flere bygg/objekter som ligger nær hverandre.

Vi vil med dette be om å få støtte pålydende 30 000 kroner.

Regnestykker blir som følger:

kr 5500pr skilt X 5 skilt = kr 27 500 til skilt

*kr 27 500 X 25% mva = **kr 34 375 til skilt m/mva***

*kr 34 375 i utgifter og 30 000 i tilskudd betyr da at vi mangler = **4375 kr***

Dette beløpet håper vi å få dekket gjennom tilskudd fra annet hold, om ikke må vi kjøpe inn færre skilt til en dyrere penge(ref.summene beskrevet over), men vi håper at dere har

forståelse at vi i utgangspunktet ønsker å få mest mulig for pengene og dermed primært søker å på kjøpt inn 5 skilt.

Ved å synliggjøre vår unike kulturarv for turister såvel som fastboende, er Os lokallag sikker på at dette tiltaket vil være med på å skape liv i Os sentrum, bidra til en unik og god sentrumsutvikling samtidig som vi skaper bevisstgjøring rundt - og tar bruk - våre kulturhistoriske ressurser – noe som jo er et lokalt såvel som regionalt mål i vårt fylke.

Vi håper at vår søknad blir innvilget, og ønsker lykke til med utvelgelsen av kandidater for midlene.

Mvh

Torill Keys,

varamedlem, på vegne av styret,

Fortidsminneforeningen, Os lokallag